

DOĞAL SİSTEMLER

1.

Aşağıdaki tabloda ekvatorдан kutuplara doğru gözlenen bazı olaylardaki değişim gösterilmiştir.

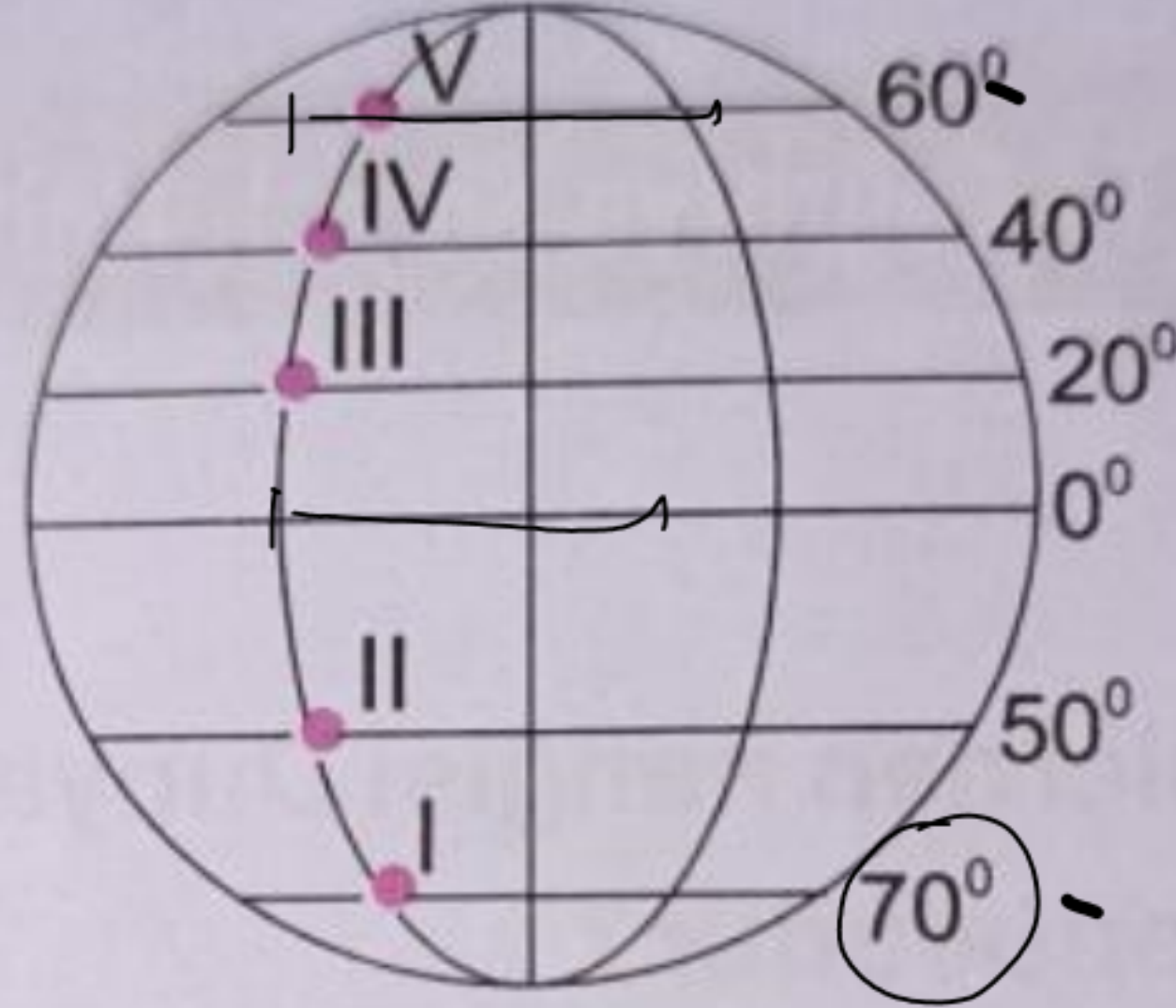
	Olaylar	Artar	Azalıır
1	Yerçekimi	✓	
2	Çizgisel hız		✓
3	Gölge boyu	✓	
4	Kalıcı kar sınırı	✓	✓
5	Atmosferin kalınlığı		✓

Yukarıdaki tabloda kaçınıcı satırda bir hata ya pılmıştır?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

2.

Aşağıdaki şekilde beş nokta numaralandırılarak gösterilmiştir.

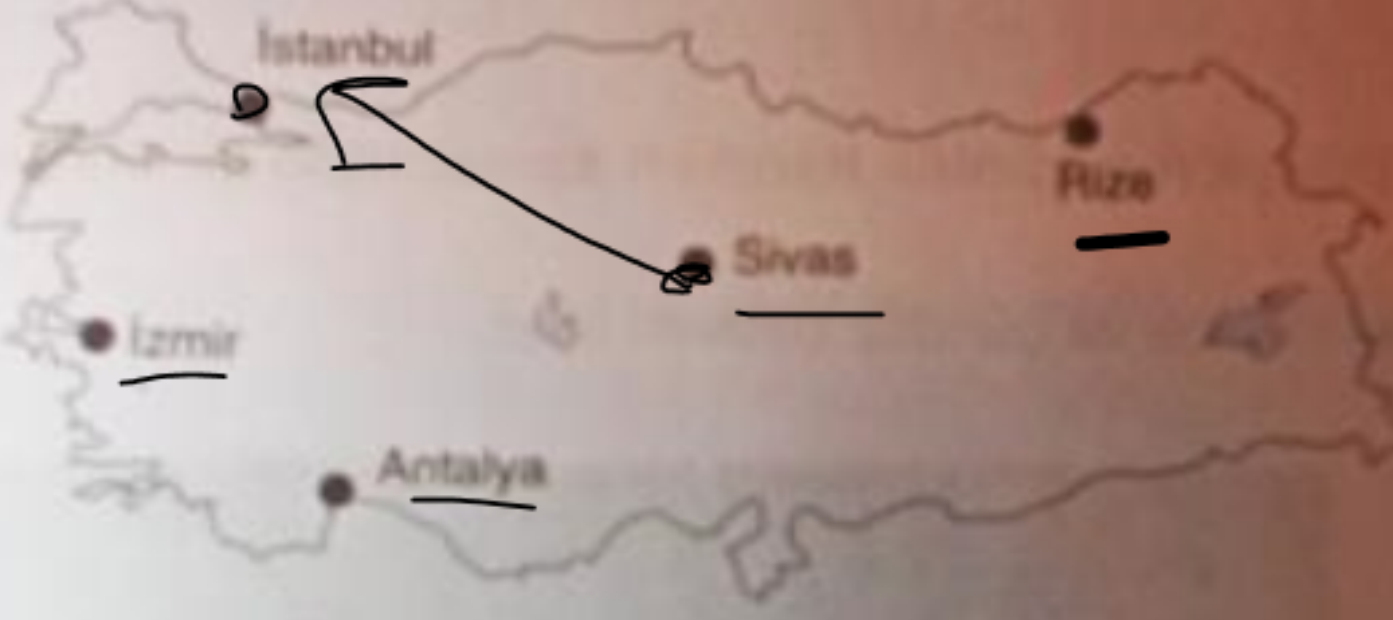

Bu noktaların hangisinden 1000 km doğuya gidilirse daha fazla meridyen geçilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3.

Aşağıdaki haritada bazı il merkezleri gösterilmiştir.

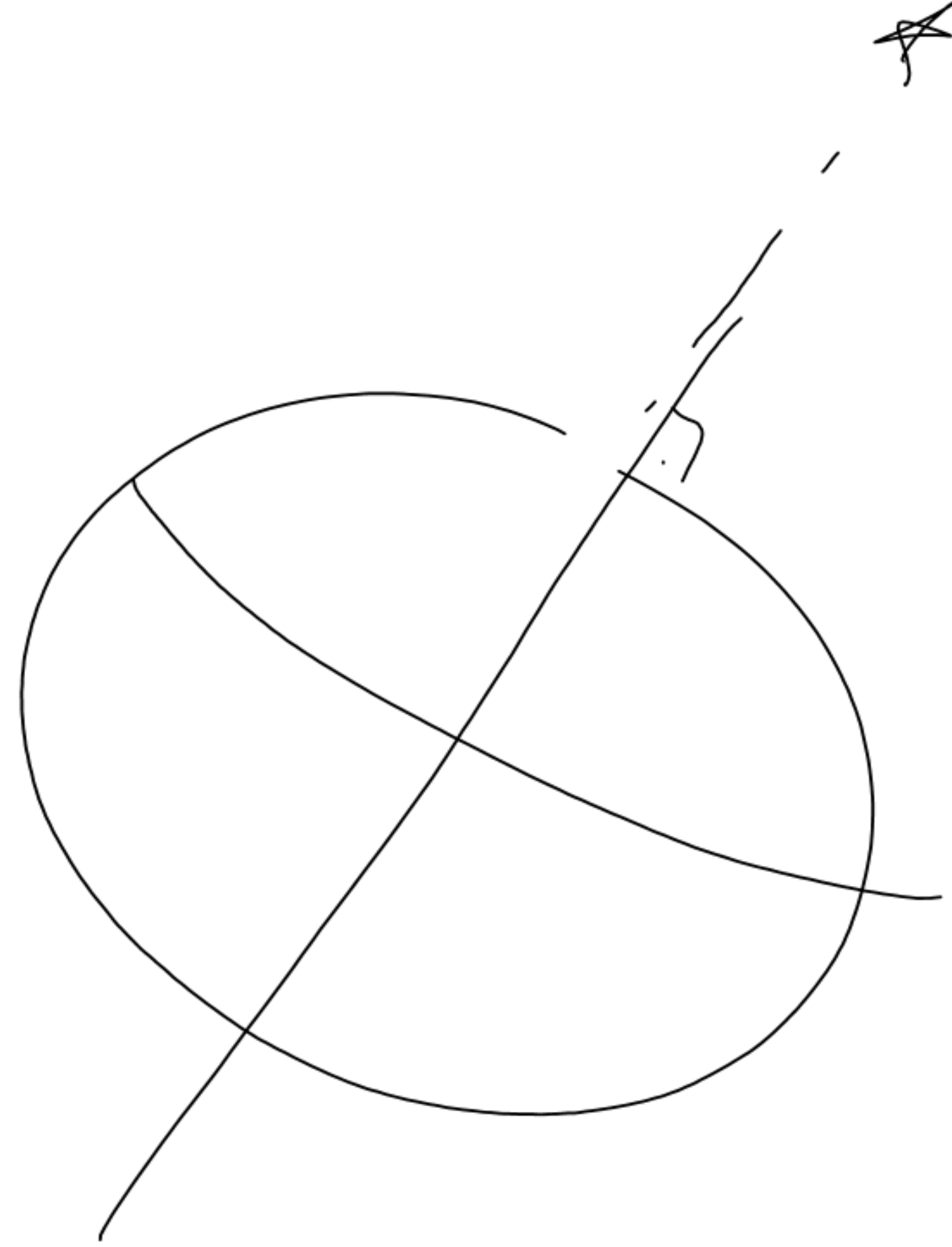

Bu merkezlerle ilgili,

- Kutup Yıldızı'nın en büyük açıyla görüldüğü yer Antalya'dır.
- Rize'den Izmir'e doğru gidildikçe Güneş ışınlarının geliş açısı büyür.
- Sivas'tan İstanbul'a doğru gidildikçe yer çekimi artar.
- Antalya'dan Rize'ye doğru gidildikçe gölge boyları kısalır.

yargılarından hangileri doğrudur?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

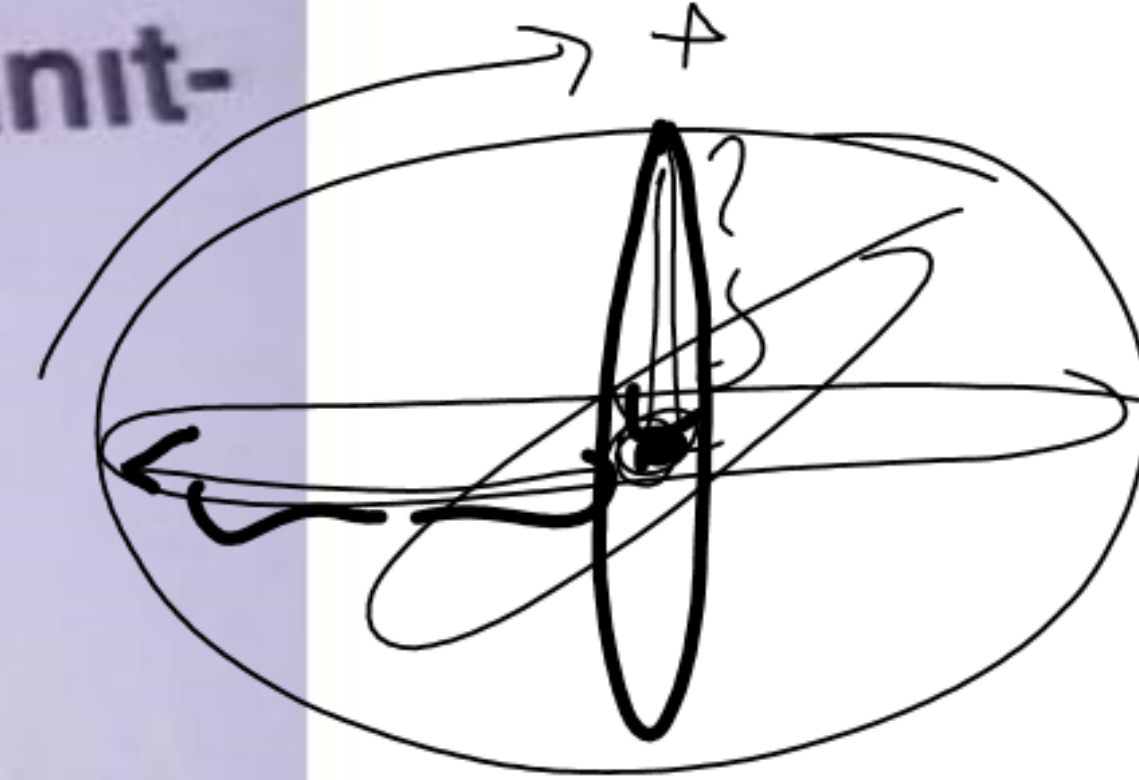
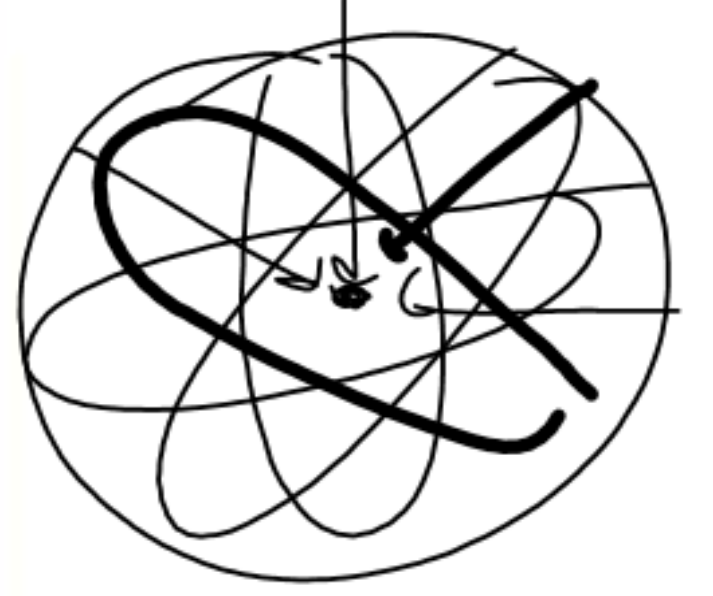

4.

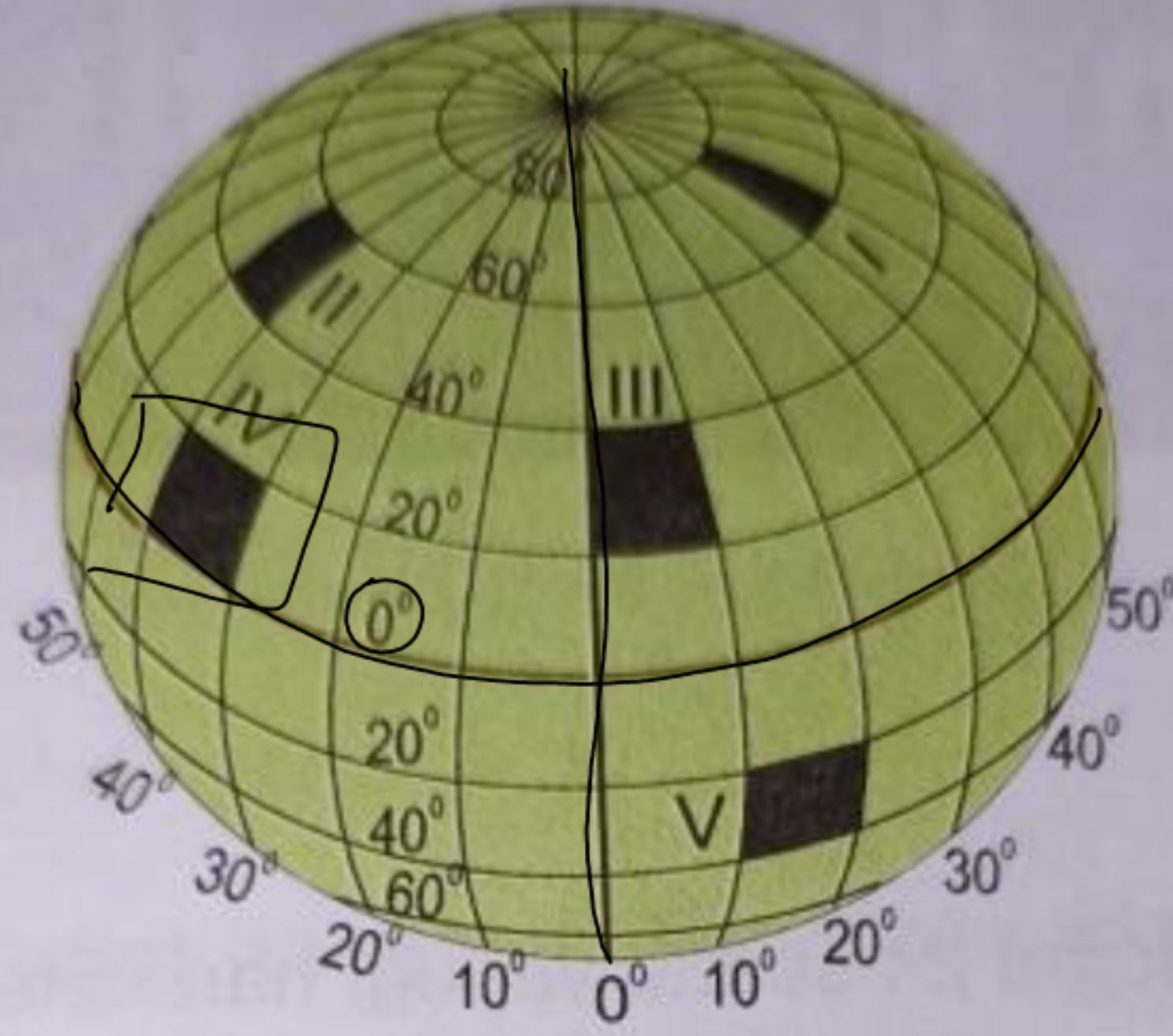
- I. Cisimlerin ağırlığının kutuplara doğru artması ✓
- II. Kutupların yerin merkezine daha yakın olması ✓
- III. Kutuplarda termik basınç kuşaklarının oluşması

Yukarıdakilerden hangileri yerkürenin ekvator-
dan şişkin, kutuplardan basık olduğunu kanıt-
lar?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve II E) I, II ve III

5.

Yukarıdaki şekilde gösterilen numaralandırılmış alanlardan hangisinin iz düşüm alanı en büyük tür?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

6.

- I. Ekvator çevresi, kutupların çevresinden büyüktür. ✓
- II. Kutuplara doğru yer çekimi artar. ✓
- III. Termik basınç kuşakları oluşur. ✗
- IV. Aydınlanma dairesi oluşur.

Yukarıdakilerden hangileri Dünya'nın geoit şeklinin sonucudur?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve III

D) II ve IV

E) III ve IV

7.

Yukarıdaki haritada gösterilen oklardan hangisi yönünde gidilirse, çizgisel hız artar yer çekimi azalır?

A) I

B) II

C) III

D) IV

E) V

8.

Yukarıdaki haritada gösterilen bölgelerin hangisinde kalıcı kar başlama sınırı deniz seviyesine göre daha yüksektir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

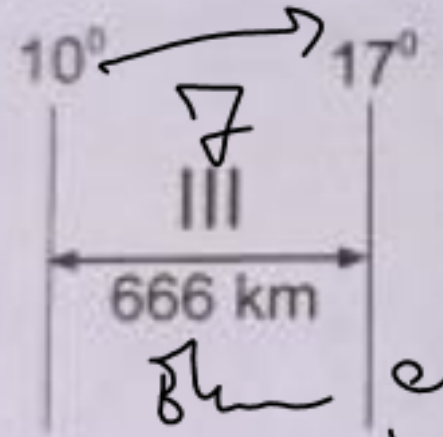
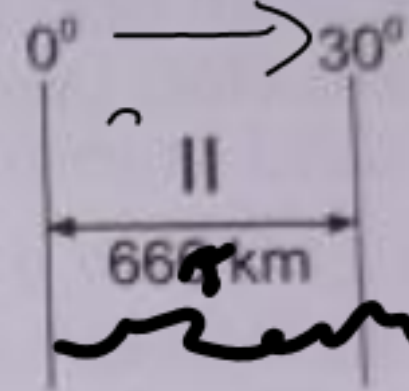
9.

Dünya'nın küresel şekli nedeniyle meridyenler arasındaki uzaklık kutuplara doğru azalır.

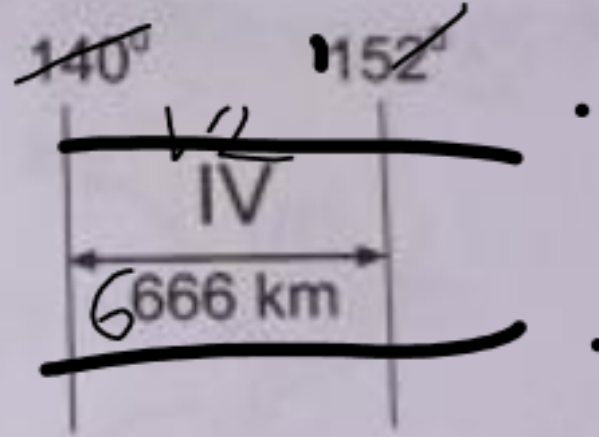
Aşağıda doğu- batı genişliği eşit olan dört bölge verilmiştir.

en

8m er yahn

Bu bölgeler, Ekvator'a uzak olandan yakın olana doğru nasıl sıralanır?

A) I - II - III - IV

B) II - IV - I - III

C) III - I - IV - II

D) III - II - IV - I

E) IV - I - III - II

10.

Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe,

- I. Çizgisel hız ✓
- II. Gölge uzunlukları ✗
- III. Kalıcı kar başlama sınırı ✓
- IV. Yer çekimi ✗

özelliklerinden hangileri azalır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

11.

"Ekvator'dan kutuplara doğru Güneş ışınlarının düşme açısı küçülür, bu nedenle..... artar."

Coğrafya yazılısında yukarıdaki sorunun yöneltildiği bir öğrenci boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisini yazarsa, soruyu doğru cevaplamış olur?

A) Kalıcı kar başlama sınırı.

B) Çizgisel hız

C) Şafak ve/gurup vakti

D) Yer çekimi

E) Gölge uzunlukları

614DA

12.

I. Aydınlanma dairesinin oluşması ✓

II. Mevsimlerin oluşması eks. eğ.

~~III. Çizgisel hızın oluşması sonucu~~

Yukarıdakilerden hangileri Dünya'nın şeklinin sonucudur?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve III

E) I, II ve III

13.

- I. Ufuk çizgisinin yay şeklinde görülmesi ✓
- II. Aydınlanma çizgisinin yerinin ~~değişmesi~~ değişmesi
- III. Gölgelelerin sabahları batıya, öğleden sonra doğuya doğru düşmesi Değişmesi
- IV. Çizgisel hızın oluşması ✓
- V. Okyanus akıntılarında sapmaların olması ✓

Yukarıdakilerden hangileri Dünya'nın şeklinin yuvarlak olduğunu kanıtlar?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

14.

Aşağıdakilerden hangisi Dünya'nın küresel şeklinin bir sonucudur?

A) Gece ve gündüzün birbirini izlemesi

Eks. Dönmesi

B) Bir noktaya Güneş'in geliş açısının her gün değişmesi

Eks. Eğik

✓ C) Bitkilerin Ekvator'dan kutuplara doğru kuşaklar oluşturması

D) Dönenceler arasındaki yerlere güneş ışınlarının yılda iki kez dik gelmesi

Eks. Eğik

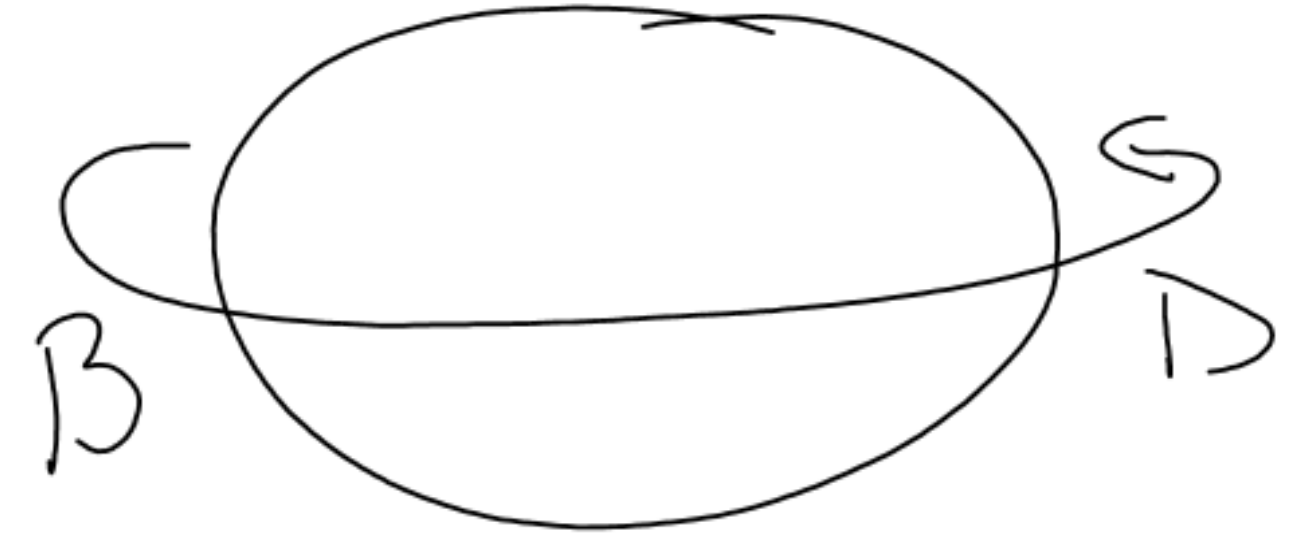
E) Doğu ve batı yönünde yerel saat farklarının olması

Eks. Hareketi

15.

Güneş'in doğudan doğmasının ana nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünya'nın Güneş etrafında doğudan batıya doğru dönmesi
- B) Dünya'nın kendi etrafında doğudan batıya doğru dönmesi
- C) Dünya'nın Güneş etrafında batıdan doğuya doğru dönmesi
- D) Dünya'nın yörüngesinin elips şeklinde olması
- E) Dünya'nın kendi etrafında batıdan doğuya doğru dönmesi

16.

Aşağıdakilerden hangisi, Dünya'nın eksen hareketinin sonuçlarından biri değildir?

A) Okyanus akıntılarının halkalar çizmesi ✓

B) Rüzgarların sapmalar göstermesi ✓

— C) ✓ Gece - gündüzün oluşması

D) Günlük sıcaklık farklarının oluşması ✓

(E) Gece gündüz sürelerinin farklılaşması

17.

I. Dünyanın güneş etrafındaki dönmesi

II. Yörüngenin elips olması

III. Ekvator ve yörünge düzlemleri arasında açı olması

Eksen Eğikliği

Gece gündüz sürelerinin uzayıp kısalması yukardakilerin hangisi ya da hangileriyle ilgilidir?

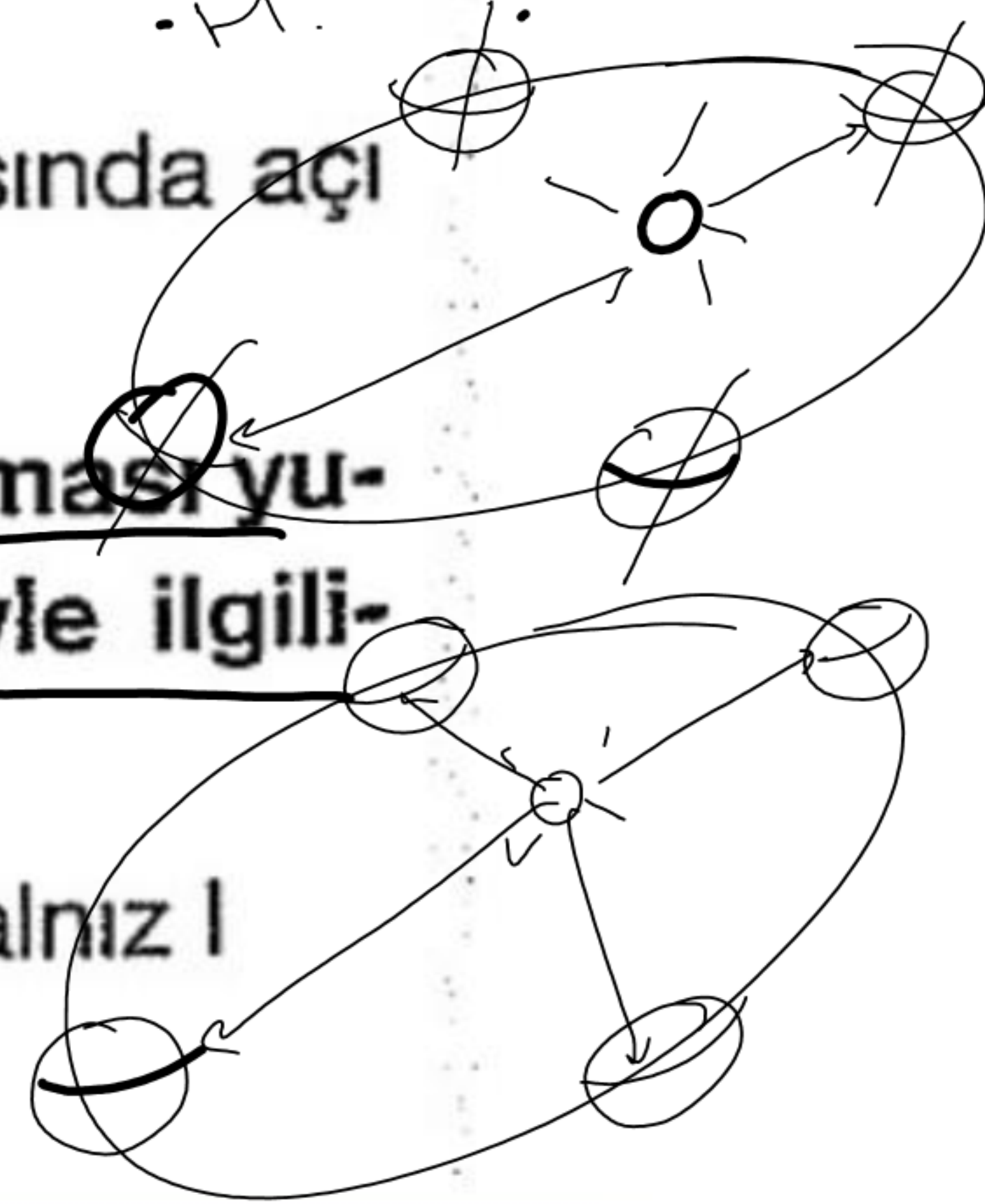
A) Yalnız III

B) II – III

C) Yalnız I

D) I – III

E) I – II

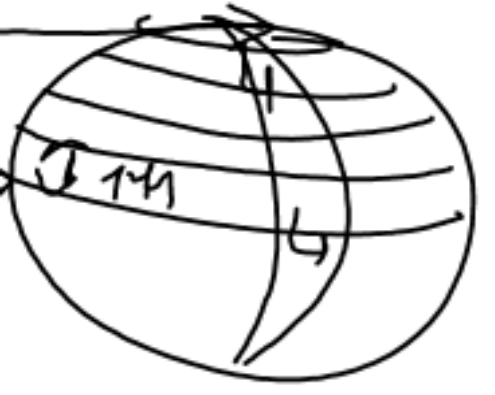
18.

Ekvator'dan Kuzey Kutbu'na doğru gidildiğinde aşağıdakilerden hangisi gerçekleşir?

- A) ~~Çizgisel hız azalır, merkezkaç kuvveti ve yerçekimi kuvveti artar.~~ *Centrifugal*
- B) ~~Yerçekimi kuvveti azalır, çizgisel hız ve merkezkaç kuvvet artar.~~
- C) ~~Merkezkaç kuvvet artar, çizgisel hız ve yerçekimi kuvveti azalır.~~
- D) Yerçekimi kuvveti artar, merkezkaç kuvvet ve çizgisel hız azalır.
- E) ~~Çizgisel hız artar, merkezkaç kuvvet ve yerçekimi kuvveti azalır.~~

19.

- I. Güneş ışınlarının atmosferdeki yolu +
- ~~II.~~ İki meridyen arasındaki zaman farkı $4 \downarrow 1$
- ~~III.~~ İki paralel arası uzaklık
- IV. Yerçekimi +
- V. Dünyanın kendi çevresindeki açısız dönüş hızı 24 saat

Yukarıdakilerden hangileri ekvatorlardan kutuplara doğru artma veya azalma göstermez?

A) I, II, III

B) I, III, V

C) II, III, V

D) I, IV, V

E) III, IV, V

20.

. Türkiye'den Finlandiya'ya giden bir gökbilimci Kutup Yıldızını daha iyi gözlemlemiştir.

Bu durumun ana nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yer ekseninin yörünge düzlemine eğik olması
- B) Kutuplarda havanın bulutsuz olması
- C) Dünya'nın ekstenel hareketinin batıdan doğuya doğru olması
- D) Dünyanın küresel şekle sahip olması
- E) Yerin Güneş çevresindeki hareketi

21. Dünya'nın batıdan doğuya doğru dönmesi bugün birçok olayın oluşmasına neden olmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi bu dönüş yönünün bir sonucu değildir?

A) Kuzey yarımkürede rüzgârların sağa doğru sapması

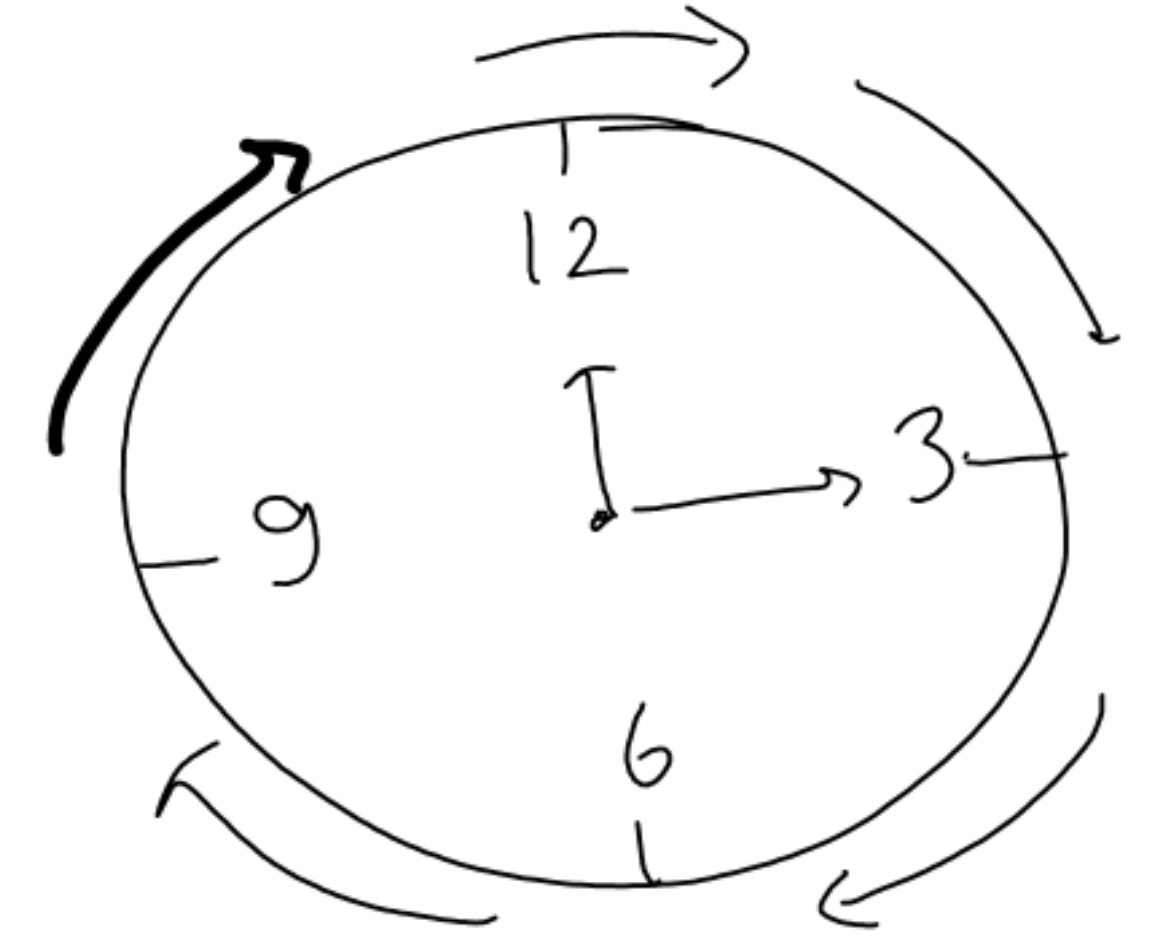
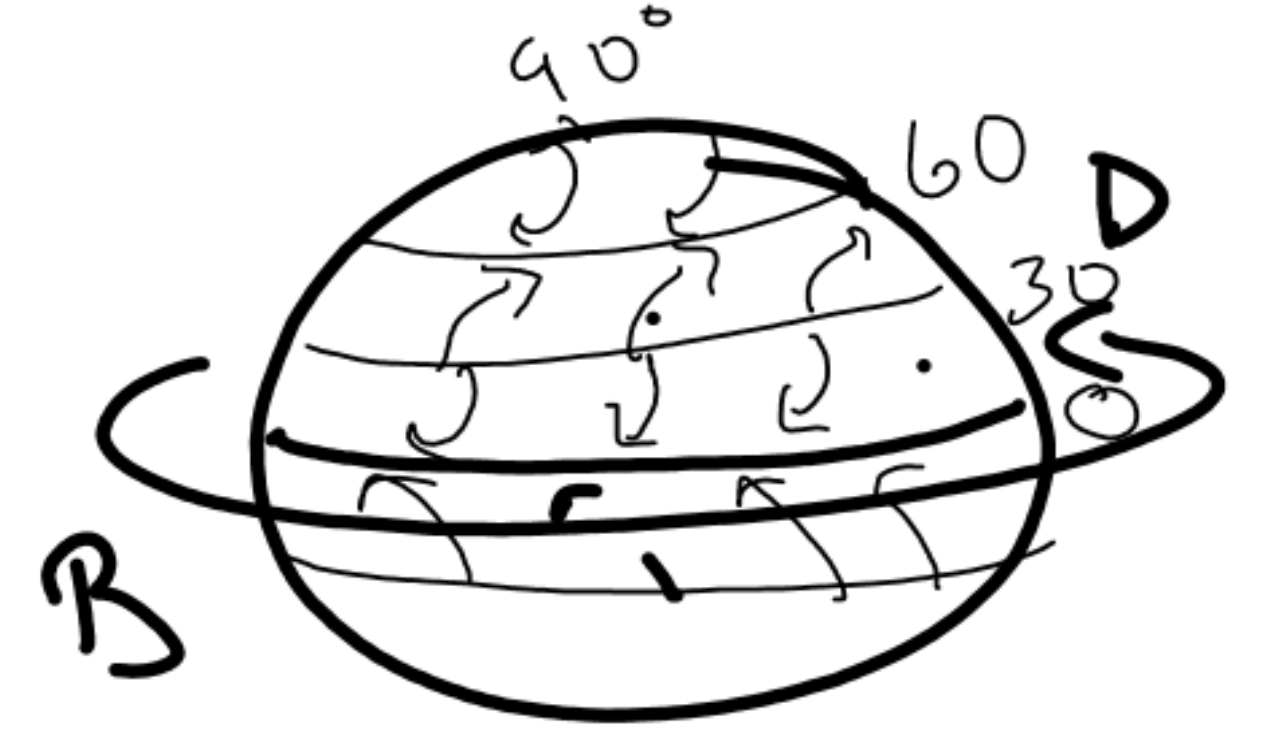
Saat ibresi yönü

B) İki meridyen arasında yerel saat farkının 4' olması

C) Daha doğudaki yerlerde yerel saatin ileri olması

D) Doğudaki yerlerde Güneş'in erken doğması

E) Güney yarımkürede rüzgârların sola sapması

22. Günlük sıcaklık farklarına bağlı olarak; meltem rüzgarları, fiziksel parçalanma ve günlük basınç farkları oluşur.

- I. Gece – gündüzün oluşması
- II. Dünya'nın eksen hareketi
- III. Dünya'nın küresel şekli
- IV. Gün içinde güneş ışınlarının geliş açısının değişmesi

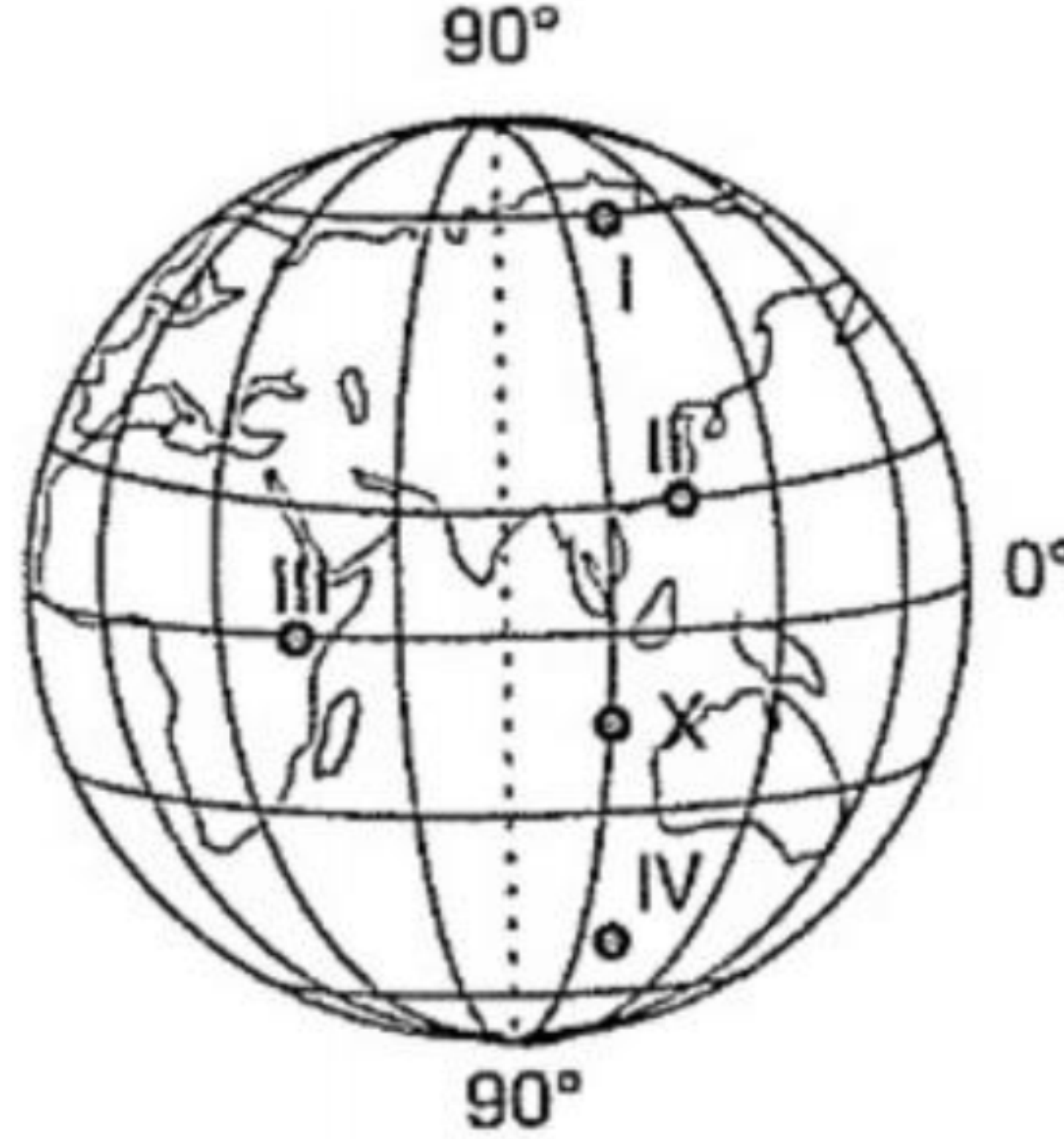
Gün içinde farklı sıcaklık değerlerinin ortaya çıkmasında yukarıdakilerden hangisi ya da hangileri etkili değildir?

- A) Yalnız I B) II ve III C) Yalnız III
D) I ve IV E) II ve IV

23.

Çizgisel hız enleme göre değişir.

Buna göre, yandaki haritada numaralanmış yerlerin hangisinde çizgisel hız X noktasına göre sırasıyla en az ve en fazladır?

A) I – II

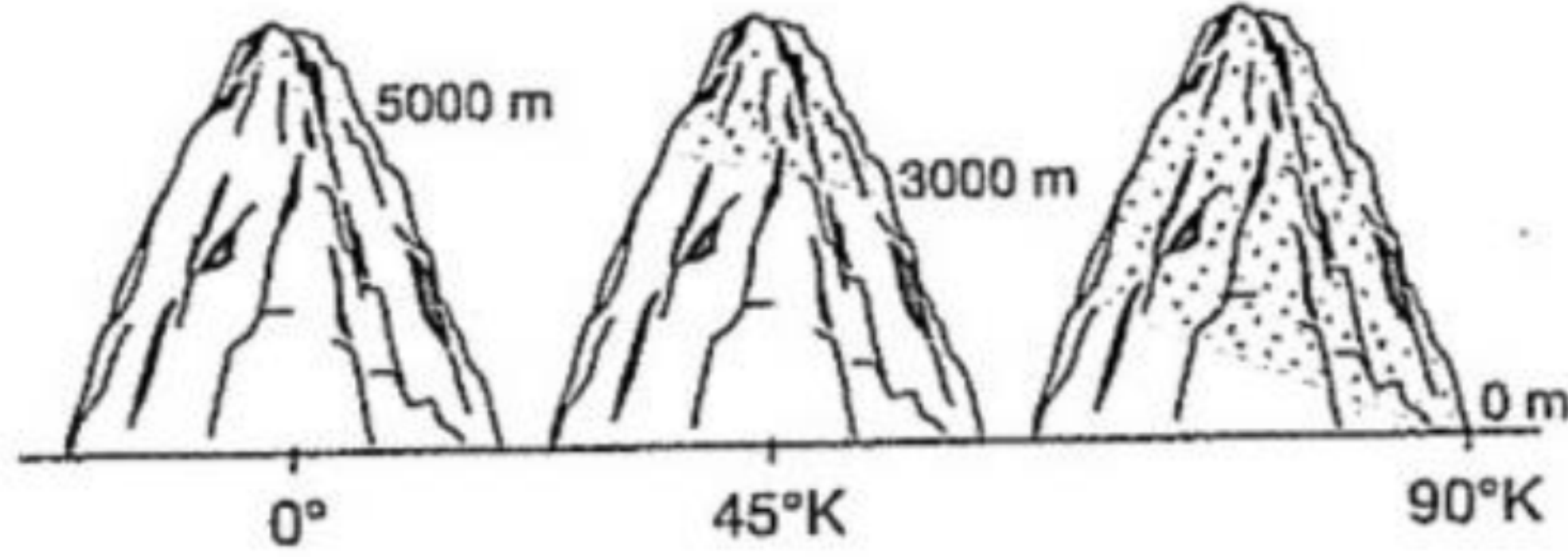
B) II – III

C) I – III

D) III – IV

E) I – IV

24.

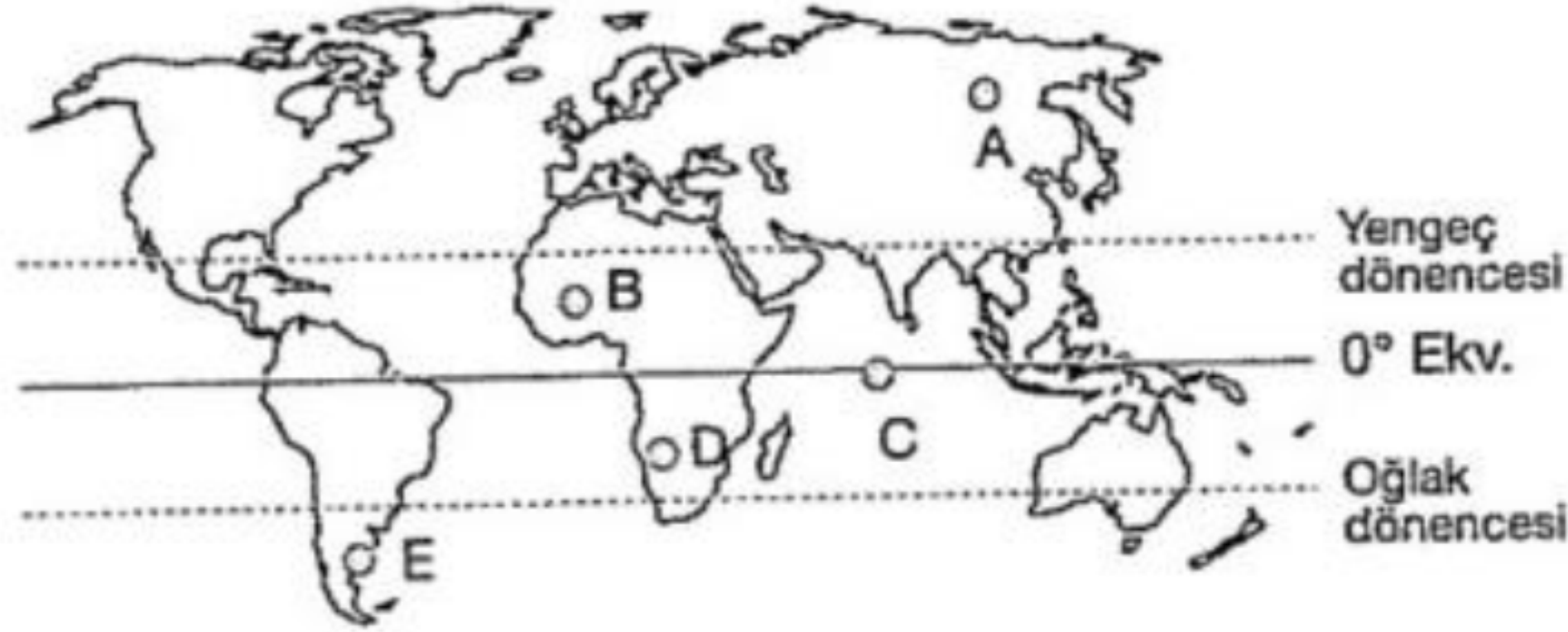

Yukarıdaki şekilde Ekvator'dan kutuplara doğru gidildikçe kalıcı kar alt sınırında meydana gelen değişiklik gösterilmiştir.

Bu durumun temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yörüngenin elips şeklinde olması
- B) Ekvator ile Ekliptik arasındaki açı
- C) Günlük hareket
- D) Yıllık hareket
- E) Dünya'nın şekli

25. Dünya'nın şekli nedeniyle çizgisel hız ve yerçekimi kuvveti kutuplara gidildikçe değişir.

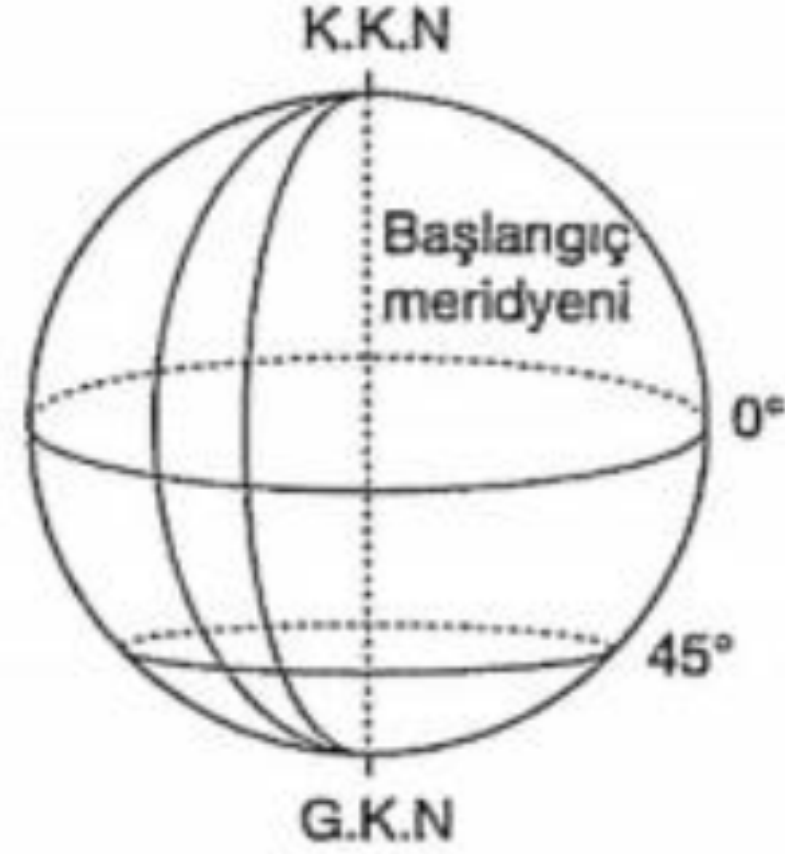

Yukarıdaki Dünya haritası üzerinde belirtilen noktaların hangisinde yerçekimi, hangisinde çizgisel hız en azdır?

	Yerçekimi	Çizgisel hız
A)	E	B
B)	C	E
C)	B	D
D)	C	A
E)	D	C

26.

Dünya kutuplardan basık, Ekvator'dan şişkindir. Dünya'nın bu şekline "Geoid" denir.

Aşağıda verilenlerden hangisi Dünya'nın şeklinin geoid olmasının bir sonucudur?

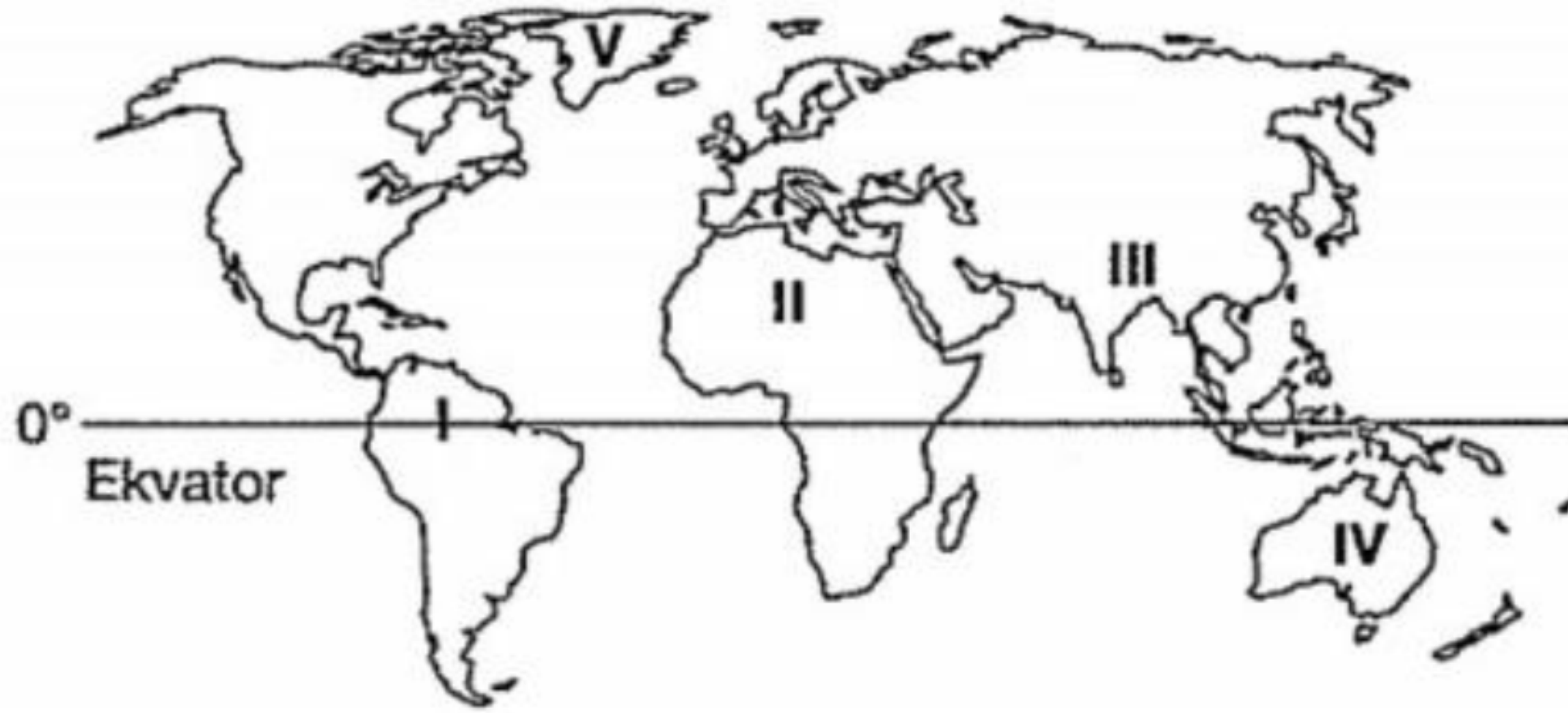
- A) Meridyen sayısının 360 tane olması
- B) Paralel sayısının 180 tane olması
- C) Dünya'nın batıdan doğuya doğru dönmesi
- D) Dünya'nın kendi eksenini etrafındaki dönüşünü 24 saatte tamamlaması
- E) Ekvator yarıçapının kutuplar yarıçapından fazla olması

27.

Aşağıdakilerden hangisi Dünya'nın şeklinin sonuçlarından biri değildir?

- A) Dönencelerin sınırları
- B) Dünya'nın yarısının aydınlık, yarısının karanlık olması
- C) Harita çiziminde hatalar meydana gelmesi
- D) Yer çekiminin kutuplarda fazla, Ekvatorda az olması
- E) Güneş ışınlarının düşme açısının Ekvatordan kutuplara doğru değişim göstermesi

1. Dünya'nın şekli Ekvator'dan şişkin kutuplardan basık GEOİD'dir.

Buna göre, yukarıda verilen noktalardan hangisinde yerçekiminin daha fazla olduğu söylenebilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2.

Dünya'nın kendi eksenini etrafındaki hareket hızının artması durumunda aşağıdaki değişmelerden hangisi gerçekleşmez?

- A) Bir günün süresi kısalır.
- B) Sürekli rüzgarlardaki sapma azalır.
- C) Dinamik basınç kuşaklarının yerleri değişirdi.
- D) Gece gündüz süre farkları azalır.
- E) Çizgisel hız artar.

3. **Aşağıdakilerden hangisi Dünya'nın geoid bir şekle sahip olduğuna kanıt oluşturur?**

- A) Ekvatorda yıl boyunca gece ve gündüz süresinin eşit olması
- B) Kutup yıldızının görünüm açısının ekvatorдан kutuplara doğru artması
- C) Yerçekiminin ekvatorдан kutuplara doğru artması
- D) Çizgisel hızın ekvatorдан kutuplara doğru azalması
- E) Cisimlerin gölge boyunun ekvatorдан kutuplara doğru uzaması

4.

Aşağıda verilen bilgilerden hangisi Dünya'nın günlük hareketi ile açıklanır?

- A) Gece – gündüz süresinin değişmesi
- B) Mevsimlerin oluşması
- C) Termik basınç kuşaklarının oluşması
- D) Mekanik çözülmenin olması
- E) Ekvator'da gece ve gündüzlerin eşit olması

5. **Aşağıdakilerden hangisi Dünyanın Şekli ile açıklanamaz?**

- A) Ekvatorun sıcak, kutupların soğuk olması
- B) Antalya'daki gölge boyunun Sinop'tan daha kısa olması
- C) İskandinav Yarımadasında buzul aşınım şekillerine rastlanılması
- D) Alp – Himalaya dağlarının yüksek olması
- E) Kutuplarda termik yüksek basınç alanlarının oluşması

6. Dünya'nın kutuplardan basık Ekvator'dan şişkin olan kendine özgü şekline "Geoid" denir.

Dünya "Geoid" değilse, tam yuvarlak olsaydı aşağıdakilerden hangisi değişirdi?

- A) Meridyenler arası uzaklık
- B) Çizgisel hız
- C) Yörüngedeki dönüş hızı
- D) Gece - gündüz süresi
- E) Yerçekimi kuvveti

- 7.
- I. Yaklaşık olarak aynı enlemde bulunan Ankara'da Güneş'in Erzurum'dan daha geç doğması
 - II. Batı rüzgarlarının Türkiye'de sağa, Arjantin'de sola sapması
 - III. 30° ile 60° enlemlerinde dinamik basınç merkezlerinin oluşması
 - IV. Yeryüzünde yerel saat farklarının ortaya çıkması

Yukarıdakilerden hangileri Dünya'nın dönüş yönü ile açıklanabilir?

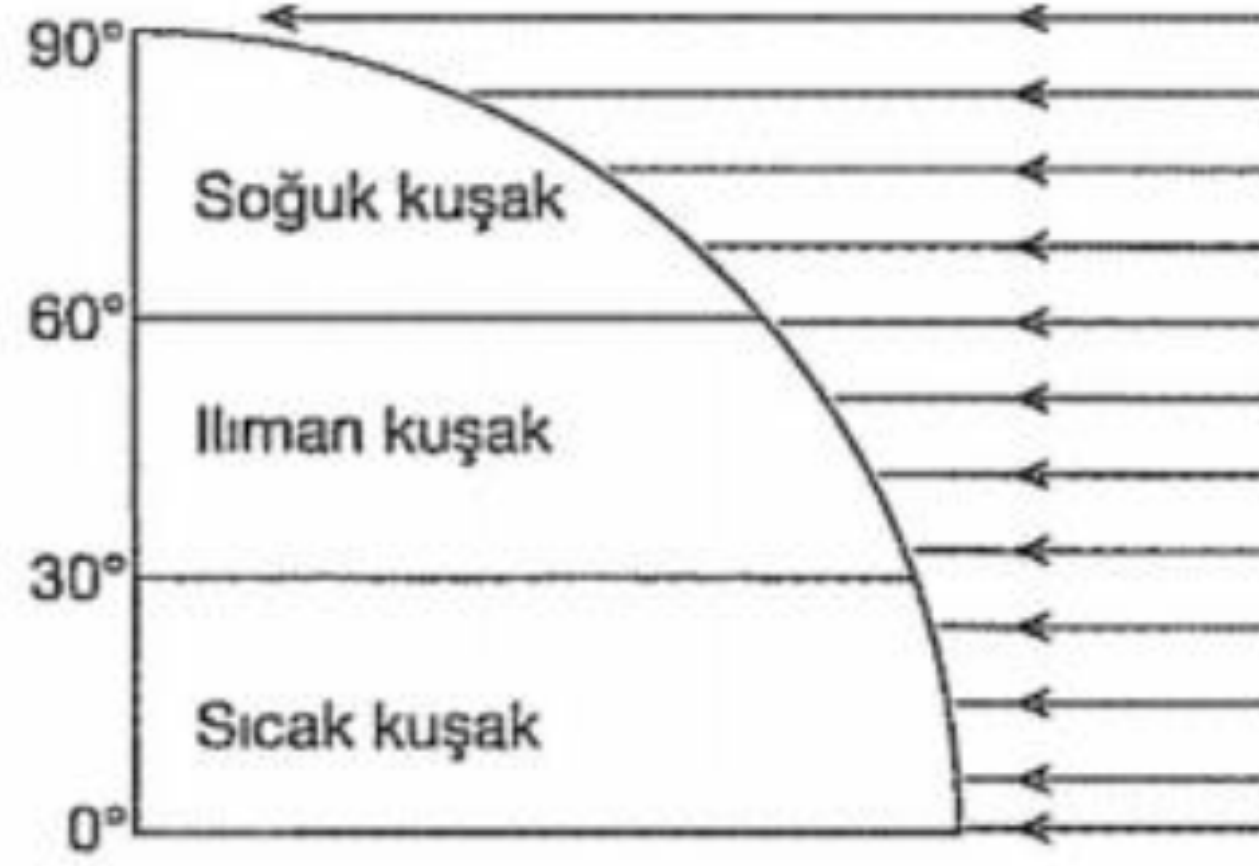
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Dünya, kendi eksenini etrafındaki dönüşünü 24 saatte tamamlar.

Dünya'nın eksen etrafındaki dönüş hızı şimdikine göre daha az olsaydı aşağıdakilerden hangisi gerçekleşirdi?

- A) Gece ve gündüz süresi kısalırdı.
- B) Bir günün süresi uzardı.
- C) Dünya'nın Güneş etrafındaki yolu uzardı.
- D) Gece – gündüz arasındaki süre farkı azalırdı.
- E) Yörüngenin şekli değişirdi.

9.

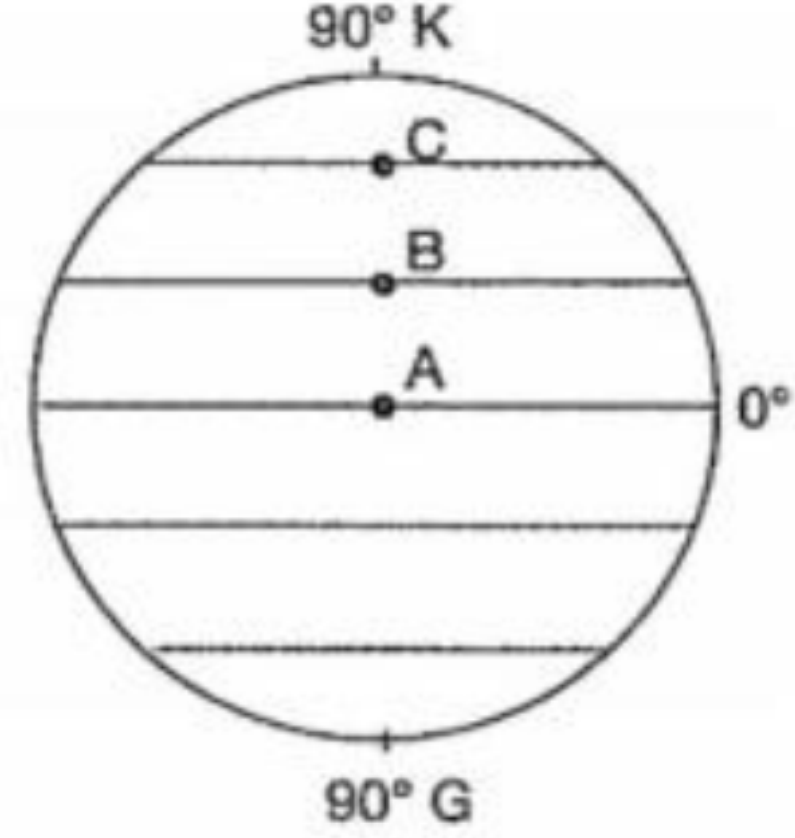

Yukarıdaki şekilde Dünya üzerinde yer alan ana iklim kuşakları gösterilmiştir.

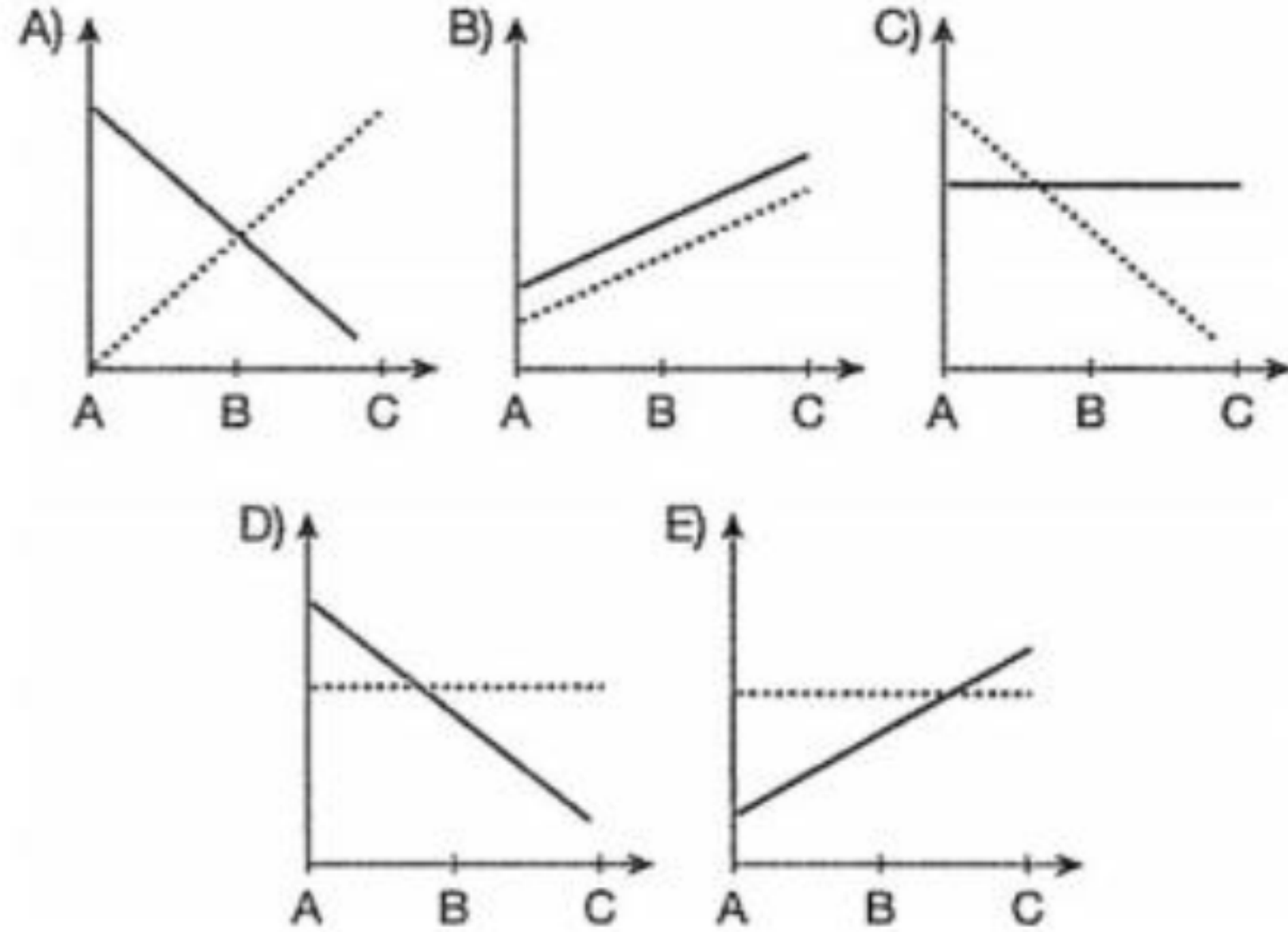
Ana iklim kuşaklarının oluşmasının temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yeryüzünde sıcaklık farklarının ortaya çıkması
- B) Termik basınç merkezlerinin oluşması
- C) Dünya'nın kendi eksenini etrafındaki hareketi
- D) Dünya'nın şekli
- E) Kara ve denizlerin dağılışı

10. Şekilde verilen noktaların açısal ve çizgisel hızlarını gösteren grafik aşağıdakilerden hangisidir?

(— : Çizgisel hız, : Açısal hız)

11. I. Ekvator'dan kutuplara doğru sıcaklığın azalması
II. Ekvator'dan kutuplara doğru çizgisel hızın azalması
III. Ekvator'dan kutuplara doğru Güneş ışınlarının yere düşme açılarının küçülmesi

Yukarıda verilen özellikler Dünya'nın şeklinin sonuçlarıdır.

Bu maddeler başka hangi başlık altında toplanabilir?

- A) Enlemin etkileri
B) Boylamın etkileri
C) Eksen eğikliğinin sonuçları
D) Günlük hareketinin sonuçları
E) Yörünge şeklinin sonuçları

12.

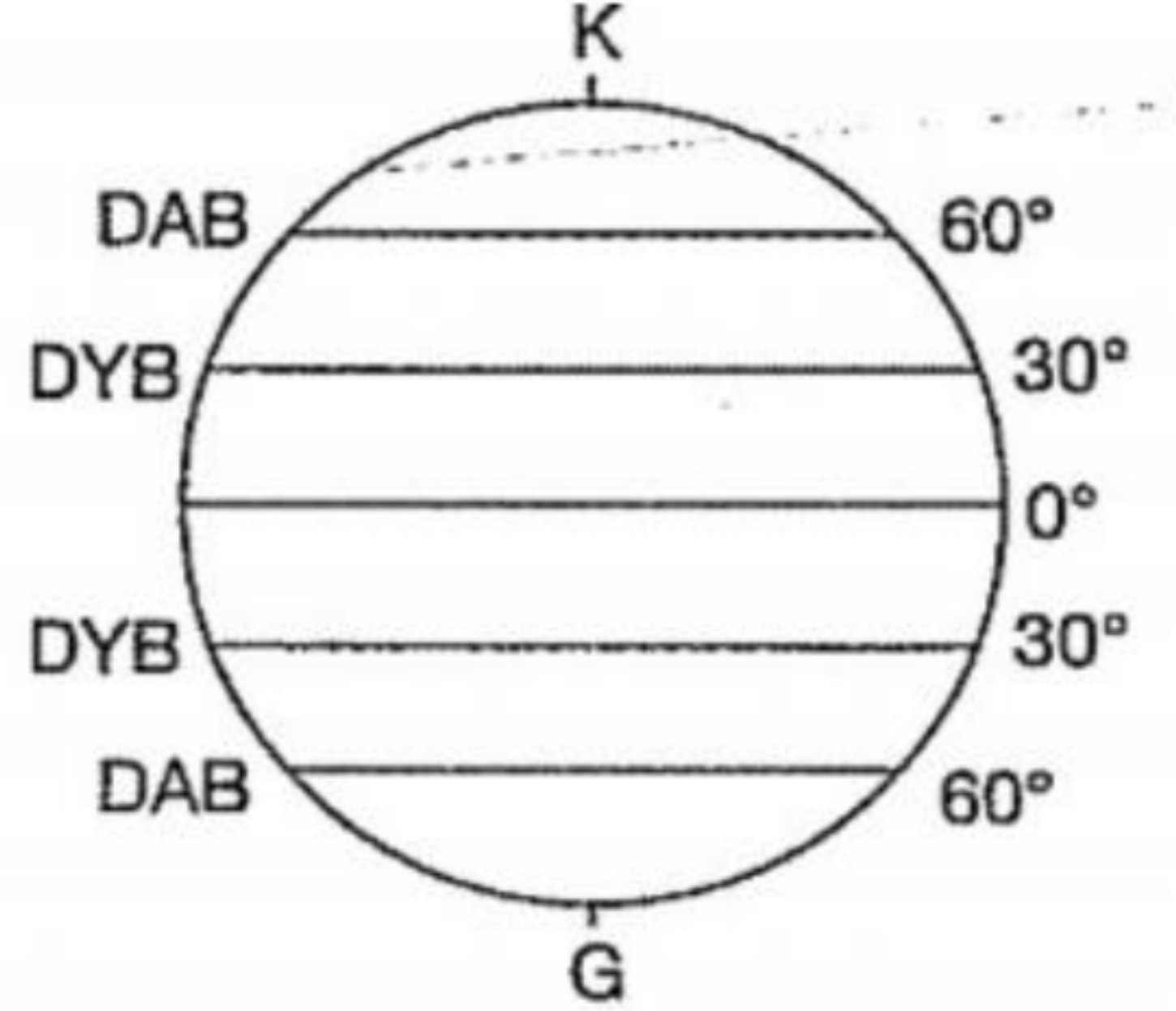
Aşağıdakilerden hangisi Dünya'nın şeklinin sonuçlarından biri değildir?

- A) Güneş ışınlarının düşme açısının kutuplara doğru küçülmesi
- B) Haritalarda bozulma oranının kutuplara gidildikçe artması
- C) Ekvator ve kutuplarda termik basınç alanlarının oluşması
- D) Meridyenler arasındaki uzaklığın kutuplara doğru azalması
- E) Kutuplarda 6 ay gece - gündüz özelliklerinin yaşanması

13.

30° ve 60° Kuzey ve Güney enlemlerinde dinamik kökenli basınç merkezlerinin oluşum nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dünyanın şekli
- B) Eksen hareketi
- C) Yörüngenin şekli
- D) Yörünge hareketi
- E) Eksen eğikliği

14. Ekvator'dan kutuplara gidildikçe çizgisel hız azalır.

Buna göre, Kuzey Yarımküre'de bulunan X noktasına göre Y noktasının çizgisel hızı daha fazla ise X noktası için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ekvator'a daha uzaktır.
- B) Güneş ışınlarını daha dar açı ile alır.
- C) Yerçekimi daha azdır.
- D) Enlem derecesi daha büyüktür.
- E) Gece – gündüz süre farkı daha fazladır.

15. I. Kayaların fiziksel çözülmesi
II. Batıda yerel saatin geri olması
III. Meltem rüzgârları
IV. Günlük sıcaklık farkları
V. Doğu'da Güneş'in erken doğması

Dünya eksenini etrafında hareketini batıdan doğuya doğru yaptığına göre yukarıda verilen yargıların hangileri dönüş yönüne bağlı olarak oluşur?

- A) I ve II B) II – III C) III – IV
D) Yalnız III E) II – V